

Al presèpi e la pulânt

Al pastâur con âl sâu pîguer, al durmiân a zèzer in vatta a un sâs, la mistuchinèra, al sunadâur dla pîva, al pulintèr... Al pulintèr? Mo in dóvv êrla la pulânt pió ed dâu mélla ân fâ? As sà che al furmintân, pardòn, al *mais*, l arivé in Euròpa dâpp che *Colombo* al dscruvé l'Amèrica, cunvént d èser arivé in Giapân.

Alâura, parché da quand as fâ al presèpi, la statuénna dal pulintèr (o dla pulintèra) la n manca mâi? Fôrsi l'arspòsta la prêv èser quassta: la pulânt l'é stè sänper cunsiderè un magnèr dal pòpol e par la nôstra zânt l'êra normèl pinsèr che la i fôss anc ai témp ed Gesó!

Incû a sän andè a tirèr fòra âl mî vèci statuénni e... víttel qué al mî bèl pulintèr, *anacronistico testimone di un innocuo falso storico...*

Ai ò inparè che sâtta al pôrdg di Séruv st ân ai é turnè la Fîra ed Santa Luzî e alâura andarò a fèr una visiténna par controlèr che anc ai dé d incû as pôl catèr la statuénna dal pulintèr...

Intinimòd, ch'la i séppa o nâ...:

**Bân Nadèl
a tótt, la
mî zânt!**

Una claziân schivâusa

Int i ân '50, al lât al vgnèva vindó sfûs.

Par disinfetèrel, ali arzâuri ai tuchèva ed fèrel bójjer, tulând só però una pâna deliziâusa. Inciôn in chi témp l'avèva al frîgo e al lât, par l urdinèri, una vòlta bujé al vgnèva tgnó int al sît pió frasse dla cà.

Al mî amîg Carlàtt Travajén (con al scutmâi "La Pachîta"), che la matèrina dâpp al vlèva andèr a pass, ala sîra al mité in vatta al bancalàtt dla fnèstra, atais ala tâza dal lât par la claziân, un buslòt con dânter, sâtta a un strèt ed tèra grâsa, un stracantân ed lunbrîg.

Ala matèrina prèst, al s livè es al fè claziân in fûria bvand tótt d un fiè al lât dla tazâna. Arivé quèsi ala fèn al vdé, só l fânnd dla tâza, un garbói d lunbrîg lósster e grâs sudisfât: al prufómm dal lât, ali avèva tirè e i avèven dezîs ed pianter lé al sò anbiânt naturèl par fèr una fundè int la tâza e gòdres un magnarén inprevéss! Mitând da una banda al schîv, "La Pachîta" al ciapé al buslòt con i lunbrîg pió quajón (e un pôc pió mègher) e l andé a pass!

Ciapèr al trèno al vâul

Bûdri, ân1947/1950.

In chi ân che lé, an i èra quèsi inciôn ch'l avéss la mâchina o anc sâul un muturén, e pr andèr a lavurèr o studièr a Bulâggna, ai budriîs ai tuchèva ed druvèr la ferovî dla Vènetà che, con di vapurén ed zincuant'ân prèmma, la tgnèva i colegamént con la zitè.

Ón di viazadûr ch'i ciapèven al trèno tótt i dé, l'êra Nîno De Lócça, un sugèt ed trânt'ân piotòst uriginèl, ch'l'êra ón di pilâster dla scuèdra ed fóttbal dal Bûdri. (Una quèlca vòlta, se la partîda la dvintèva tóttà un titic e titòc, ècco che De Lócça, par fèr in môd che

al pòbblic an s indurmintéss, al s inventèva un pasâg' al indrî a Pulân, al sò purtîr, ch'l'avèva dal bèl e dal bân pr an ciapèr gòll!). Ògni matèrina al ciapèva al trèno dâl sî e vént, pr andèr a lavurèr int un'ufizénna statèl ed Bulâggna. La staziân l'é piotòst luntèna dal pajais e al trèno, ch'l'arîva dala Mulinèla, al psèva èser vésst par tãnp dai viazadûr. La locomotîva la s farmèva in staziân e la turnèva a avières vèrs Bulâggna con dimónndi flèma. Tótti âl matén, a dû o trí pendolèr arivé in ritèrd, ai tuchèva ed còrrer drî al trèno apanna aviè e saltèr só al vâul in vatta ala pdèna dl'últma caròza. I ritardatèri i canbièven tótt i dé, mo De Lócça al fèva sänper pèrt dal grupàtt. Câl pôchi vòlt ch'l'arivèva d aura ed ciapèr al trèno in st mânter ch'l'êra anc fairum in staziân, al fèva stravàdder i sù amîg. Una sîra De Lócça, ch'l'êra un gran sburdlân, dscurând int al cafà ed Gasparén, al gé:

- Quall ch'am frèga l'é al tãnp ch'a pèrd par magnèr al cafà e lât. Da stasîra a l magnarò prèmma d andèr a lét, acsé a m métt inãnz d un quèlc minûd!

Détt e fât, par sî o sèt dé l'arivé in staziân in urèri, pò anc ste ripièg stranpalè an sarvé pió a gnént, es al turné tótti âl matén a còrrer drî al trèno ch'al s'êra apanna aviè e a saltèr só al vâul in vatta ala pdèna dl'últma caròza!

Renzo Bovoli

La staziân ed Bûdri (*)

(*) In chi ân che lé, in staziân a Bûdri, a furèr i bigliétt ai èra mî nòn matèren *Ettore Cremonini*. Grand Invâlid parché l'avèva avó tótt e dû i pí anputè int la Prèmma Guèra, cunbató a *maggior gloria* dal rà mèza pugnatta. Dato ch'l'avèva zènc fiû da mantgnîr, i i dénn ste lavurîr, insàmm a una schèrpa ortopèdica al ân. Cl'ètra al tgnèva paghèrsla ló...

F. C.

Cla vólta ch'a bunbardénn Melacâpa

Quand ai êren cínno nuèter ai êra dla misêria. In campagna, tra i paîs ed zà e d là da Ragggn, ai êra di branc ed ragazû che quand an i êra brîsa scôla i andèven da un'era a cl'ètra a fèr di dân.

S'l andèva bân, int la bôna staşân, andèven in gîr a ciufèr dla frûta o a stuzighèr cäl pòvri bîsti ch'i avèven la sfurtónna d inbalzères con nuèter e spass e vluntîra ai capitèva ed ciapèr socuânt scupazon quand, ala sîra, a turnèven a cà, mo i nûster genitûr i avèven tròp da fèr par mètter quèl in tèvla tòtt i dé par pinsèr a nuèter.

Mé, con Gigén di Boschi e Tiêro di Pasarén, a fèven una scuèdra ed tacalîf ch'I n la tulèven mâi pèrsa e pió d na vólta l'arzđâura di cuntadén ch'i stèven a Melacâpa la s laminté con mî mèder par vî däl nôstri birichinè.

Quand in cà ai êra dla fumèna, nuèter cínno a cambièven teritòri. Däl vòlt andèven fén a Casadí, opûr a pasèven d là da Ragggn al Pâs di Gât pr andèr a fèr la guèra a chi cínno ch'i stèven a Bâncunvânt o na quèlca vólta ala Padóll.

A m arcòrd un'estèd, ch'avèven bèle finé la scôla e con cal caldáz ch'ai êra nuèter ai êren sänpr a mói in fännnd a Ragggn. Stramèz a péss e ranûc' a curèven só e zâ, fagând un malépp da santufèzzi e un dâpp-mezdé ai capitè che cäl dòn ed Melacâpa äli êren vgnó a fèr la bughè int al fiómm. In prinzeppi nuèter ai êren pió luntàn mo, dâi e dâi, ciâpa i ranûc' ch'i saltèven, o fairmet a tanucèr sâtta i sâs, a fènn in manîra d andèr pió in só che äl lavandèri.

Tótt int un mumânt cäl dòn äli tachénn a şvarsler:

- *Şmitîla ed fèr vgnîr l'âcua fèssa ch'avân d'arsintèr i linzû!*

Nuèter a bruntlénn un pôc e pò andénn pió in só, vèrs al Pâs di Gât pr èser almânc fòra dala véssta däl lavandèri.

Purtròp l'âcua la và ala bâsa e la vgnèva sänper fèssa e acsé la Nóccia, ch'l'êra la fiôla pió granda di Mazètt, la pianté lé i linzû par vgnîr da nuèter a bravères. La s fé una gran ciuchè e la déss che ala sîra la srèv vgnó a dscârrer con mî pèder.

L'êra un períod ch'ai êra dal fómme par cà e mé a zarchèva ed scantunèr dala matèina prèst pr an andèr a finîr

a fèr al garzân da un cuntadén lé vsén e a sènter a dîr acsé am véns un gât che a pinsé sóbbit ed fèri un dspèt. Gigén l'avèva lavurè socuânt dé dal frâb d'Arzlè, e dato che al giustèva anc äli biziclatt, l'avèva tòlt a cà däl câmer d'âria che ormâi I n tgnèven pió.

Lé in barlaida al cuntadén di Pedràz l'avèva piantè una fila ed mugnèg e con pôchi manòver a sisteménn äli câmer d'âria int una furzèla d un mugnèg. Mé invèzi a taché a zarchèr un bèl sâs da sfrunblèr sâura i còpp ed Melacâpa.

Al tirén al funziuné benéssum e al prémm tîr l andé a finîr in vatta ai còpp dla butaiga. A sinténn un quelcón a vgnîr fòra dmandând csa i êra suzès.

Al secânnnd tîr l andé a finîr in vatta ai còpp d un'ètra cà e alâura as sinté a dîr ed scapèr in cà e srèr i scûr.

Al tèrz tîr al casché int la strè es al fè sparîr tòtt.

Cla sîra a turnénn a cà col bûr e par socuânt dé a sténn in camóffa...

Però... che sudisfaziân, a bunbardèr Melacâpa!

Mauro Querzè

Cla stòria qué l'é stè cunté al autâur da un colèga ed sò pèder ch'al fèva sig al zardinîr comunèl e pò al dvinté autéssta. Dâpp avair subé un inzidânt sèri, i al miténn a fèl al custòd ala Vèlla Saléina ed Curdgèla.

Quanta lómm

Girundlând par piâza in sti dé, al pèr quèsi che con l albarân ed banda dal Zigânt, con tòtti äli lûs pr äli strè, con la Târr Lónga iluminè e con al rèst, i vójjen fères dscurdèr sâul pr un âtum al catuén con dla plómma, la zânt ch'i van al şbdèl e pò al gabariòt, e pió d un cristiân al dé ch'ai tâcca ed murîr in st mänter ch'al lavâura. Però in tòtti äli zitè ai é tanta lómm che i i vâdden anc i cilubén.

Int i chès ed sta pòsta, una vólta i gèven "*La n é mégga l'illuminaziân d Civâc!*". Mo chi êrel ste Civâc (*Civacchi*)? In prinzeppi dal Novzânt, e anc dâpp, a Bulâggna i al cgnusèven tòtt. L'avèva una fabricatta ed candail ed séi da pôc prèzi, quèsi in fännnd Pradèl. Äli êren candail ch'al custèven dimónndi mä

anc ed qualli ed zîra es i fèven una lûs dabbla ch'l'andèva gióssst bân par fèr lómm a ón ch'fèva i sù bisóggn.

Acsé, par dîr che un'illuminaziân l'êra dibléina, i bulgnîs i gèven "*La pèr*

l'illuminaziân ed Civâc". Es i al gèven anc par tòtt i quî fât con dla misêria, cómme pr esâmpi una zanna con dla pulânt dscónza, una pensiân ménnima e tòtt i quî fât con dla plómma.

Zèrt che, con cal gran lusâur ed piâza, bisâggna dèr raşân al pruvèrbi *Né zôi, né parsótt, né taila, an cunprèr mâi a lómm ed candaila*. Ch'vòl pò dîr che, quand as cânpra quèl, bisâggna vâdder pulîd la marcanzî.

Mo pr äli fèst ed Nadèl, as sà, as é sänper invidè a fèr dal bân. E acsé i crâssen i arcîam a n tirèr brîsa indrî al cûl, a avrîr al catuén e dèr quèl par cunbâter äli malatî, lutèr cântr ala fâm int al mând, finanzièr la rizairca sientéffica e tant quî gióssst e sacrosânt.

Mo vè, am é vgnó in mänt al chès ed cal prît ch'l'avèva da tirèr só una nôva capèla pr al sant protetâur. I paruchiân i dèven dimónndi manc ed quall che ló al sperèva e acsé int la sò prèdica al déss: "*Arcurdèv bân che, se a tirè indrî al cûl, la capèla la n và brîsa inânz!*". Al vlèva dîr ch'i avèven da fèr manc i grècc' par fèr andèr inânz i lavurîr di muradûr mo, chisà parché, as dîs che zertón i capénn tòtt un èter quèl. A vói indaghèr méi.

L'últma l'é par la statésstica dal "*Sole 24 ore*" ch'l'à détt che Bulâggna l'é la zitè capitèl ed Regiân duv as canpa méi in Itâglia. Alâura as vadd ch'l'é pròpi gióssst al détt *Bulâggna la grâsa*. Benéssum. Mo cal môd ed dîr che lé a n finéss mégga acsé. Ecco la zónta: "*...par chi i stâ, brîsa par chi i pâsa*". A Bûdri ai ò anc sintó cal détt qué: *I bulgnîs i én lûv, bécc e curiûs*. Che a nuèter ed Bulâggna as pièsa ed magnèr bân e ch'a vlaggna anc èser curiûs i al san tòtt. Però mé a sän cunvént che i bécc i avânzen fòra da tòtti äli statésstic. E pò mé a cradd che, stra i bulgnîs, ai é chi bavv al bròd grâs, mo ai é anc quî ch'i bavven al bròd dâli ôv dûri. Cum al dîs al pruvèrbi nustrân *Chi n à tant, chi an n à brîsa e chi é sänza camîsa*. S'as pséss métr una pèza a quî ch'i én sänza camîsa, mé a srèv dimónndi cuntânt. E a spèr anc i letûr ed ste fôl. Bân Nadèl e Bân Ân.

Gigén

I biscùt dla Còpp

A m sãn preocupè par gnint. Mèi acsé!

Quand stamaténna a m sãn méss a tèvla par fèr claziàn es ai ò avèrt una confeziàn ed biscùt dla Còpp, con mí gran maravajja a m sãn adè che tòtt i biscùt i èren intîr! (Da di ân a sãn aviè a n catèren mâi gnanc òn san, tant che ala fèn pr an cazèr vî gnint, a tói una scudèla es a i scòs dånter âl brîsel avanzè, che pò a tói só col cucèr)...

A m sãn détt: *“Vût vadder che ‘l’addetto alla rottura dei biscotti già confezionati’ al s é amalè? Ch’l èva ciapè al Còvid? Speràn bãn ed nã puvrén!”*

Pò invèzi, ai ò savó che la Direziàn dla Còpp, véssst l inpàgn e i risultèt utgnó dal sò diligiant dipendãnt, l’ à deziès ed regalèri una sustanziãusa gratèffica. Sòbbit stu-què, dsfãt dal tròp lavurèr, l’ à deziès ed tòrs una vacanza e purtèr âl stiãp dal cùl al sãul int âli îsel Seisèll.

Ècco al parché dla confeziàn intãta!

Però, a pinsèri pulíd, bisãgna cunvgnîr ch’l à fãt pròpi bãn! Speràn ch’al pòsa apusèrs pulidén e ch’al pòsa turnèr pió in fãurma che prémma!

Renzo Bovoli

La fténna zelèsta

I n èren brîsa dimónndi âli ucsiàn che la Gîna la n fòss brîsa in cà. Al problèma ed lavurèr da un artigian l’ èra che al padràn l’ è sãnper lé tîg. Int al chès dla Luîsa e dla Stèlla l’ èra una padrãna, la Gîna, la sèrta.

Mo cal dé che la Gîna l’ avèva tgnó cunpagnèr la sò ragazòla a una vîsita, âli èren vanzè in cà sãul lãur dãu lavuranti. Fòrsi ciamèr lavuranta la Stèlla l’ èra un pô tròp: l’ avèva óngg’ ân, l’ avèva apanna finé la quènta elementèr e, asptãnd d andèr in utãbber ala scòla média, i l’ avèven

mandè da cla sèrta parché l’ inparèss a dèr di pònt. E un quèlc pònt l’ avèva inparè a dèrel: cavalètt dsuguèl int l’ intèren di gãsg e séggñ fãt col zass da arpasèr con al fil da inbastîr. Mo, pió che èter, in cla cà la Stèlla la fèva la *banbinaia* (che alãura la n s ciamèva gnanc *baby-sitter*), parché la Gîna l’ avèva una ragazòla ed dû ân e la Stèlla, spassi vòlt, la tgnèva purtèrta in curtil, acsé sò mèder l’ èra lébbra ed lavurèr o d arzavver âl cliãnti, pr âli urdinaziàn o âl pròv, sãnza èser dsturbè dala cinèrina.

La Luîsa di ân l’ in avèva sagg’, e cla maténna la s’ èra sintó lí un póc padrãna: la gèva ala Stèlla quall ch’l’ avèva da fèr, dãndes l’ ària da gran espèrta, dal’ èlta di sù dû ân ed prãtica.

Cla fténna ed taftà zelèst, ormãi finé e prãnta pr èser cunsgnè, l’ èra da socuãnt dé int i insónni dla Luîsa, e fenalmãnt ai arivè l’ ucsiàn ed psairla pruvèr. L’ andé int la stanza da lèt, in dóvv ai èra l’ armèri con la gran spcîra e dóvv la Gîna la pruvèva âl fténni al sãu cliãnti. In vatta ala banbòza ai èra la fténna, beléssima, con la stòfa ch’la sfrusièva a tuchèrta. La parèva una fténna da fillm, ed qualli ch’al purtèven âli artèssti.

La se smãnvé, la sfilè la fténna dala banbòza e as la mité adòs. La fé un póc fadîga parché lí la n avèva brîsa la figurénna dla sgnãura mègra e smílza ch’la l’ avèva urdnè. Mo cum l’ èra bèla! La s’ prilé e arprilé dnanz al spèc’ e pò la n psé brîsa fèr da manc ed fères vadder dala Stèlla, anc s’ l’ èra sãul una cînna ch’la n capèva gnînta ed bèli fténni.

- *T pièsla? Èla póc bèla?*

- *Sé, l’ è bèla... mo, csa dirèla la Gîna?*

La Luîsa la s’ rindé cãnt d’ avoir fãt un quèl pruibé e la s’ ciapé pòra che la cénna la fèss la spèjja:

- *Oh, mégga insugnèret ed dîrea ala Gîna, senã guã a té!*

La Stèlla, pió inspuré che lí, l’ arspundé:

- *Sé, sé, stã tranquèlla, a n dégg gnînta!*

La Luîsa la turné int la stanza par cavères la fténna, ch’ an avèss da turnèr la Gîna! Sãul che, acsé strécca, la fé una gran fadîga a sfilèrta da dòs. Dãpp ch’la s’ fó turné a mètter i sù pãgn la stindé la fténna in vatta al lèt par lisèrta pulíd col man, prémma ed

turnèrta a mèttir indòs ala banbòza. Mo tòtt int na vòlta la fé un vèrs: atais ala scalvadûra ai èra un bãfi ed rusãtt! La n avèva brîsa pinsè ed spazères la bãcca o strichèr i lãber!

Cum psèvla rimedièr? Intant bisugnèva mandèr vî la cénna, ch’ an i fòss di tstimòni, acsé la curé dala Stèlla:

- *Et pû andèr a cà, tant ormãi t’ è fãt al tó lavurîr. Mé a stãg da stèr la Gîna. E arcòrdet bãn: brîsa dîri ch’ am sãn pruvè la fténna!*

Quand la Stèlla la fó andè vî, la Luîsa la curé in bãgn par pruvèr ed lavèr al bãfi. Col savàn ai paré d’ èser arivè d’ àura ed cavèr vî la mãcia. Zèrt che adèsa un bèl pèz ed stòfa l’ èra mói e tòtt strafugnè. L’ ataché al fèr elètric e pò la pasé e arpasé, al’ arvèrsa, la pèrt mójja. Ala fèn la mité vî al fèr e l’ às da stirèr e la tulé la fténna par turnèrta a mètter indòs ala banbòza. Apanna in tãnp, la cèv dla Gîna l’ èra drî a girèr int la ciavadûra.

- *T î anc qué? Vã pûr a cà, Luîsa. A se vdrãn edmãn.*

La maténna dãpp, quand la Luîsa l’ arivé, la Gîna e la Stèlla âli èren bèle drî a lavurèr, in silãnzi. La dé un’ ucè ala Stèlla, mo la ragazòla la n livé brîsa só i ûc’. La Luîsa la s’ mité a sèder es l’ andé d’ lóng con al lavurîr dal dé prémma.

- *T ît pruvè la fténna zelèsta ajîr?*

Pió che una dmanda l’ èra un’ afermazian.

- *Nã! Mé nã!*

- *Brîsa guardèr lí! Lí la n i ãntra brîsa! Am parèva d’ èser stè cèra, âl fténni dãl cliãnti I n s méttèn brîsa adòs! Almãnc t’ et fòss spazè vî al rusãtt! Csa cardèvet, ch’ a n arèv brîsa capé? Guèrda qué, cum l’ è vanzè avajè!*

St’ mãnter ch’la dscurèva, la Gîna l’ èra andè a tór la fténna, mustrandla ala Luîsa.

- *Am tucará ed turnèrta a fèr e, póc ala vòlta, a t’ tgnarò zã la spaisa dla stòfa e dla fatûra!*

La Luîsa l’ avèva abasè i ûc’ turnànd a lavurèr in silãnzi, al país dal malèster ch’ l’ avèva cunbinè as al sintèva in vatta al spãl.

Mo ala sîra, quand âli andènn fòra insãmm, la Stèlla la i gè:

- *Dãi, Luîsa, stã tranquèlla, la Gîna la m’ à fãt da vadder ch’ ai èra vanzè un scanplózz ed stòfa asè par turnèr a fèr*

sàul al dnanz dal curpàtt. Edmàn a t al farà dscùser e pò lî al le mitrà a pòst. An t l à brîsa détt par tgnîret int i spén, mo té fa cânt che mé a n t èva détt gnînta!

La Luîsa la s arcurdé dâl brótti paròl ch'l'avêva détt ala ragazôla:

- Scûsum bân par quall ch'a t ò détt!
Grâzie, t am è cavè un gran país dal côr... cum psévia fèr a andèr a cà con la pèga ardóttà?

La guardé la Stèlla e ai pèrs ch'l'an fòss brîsa la cénna ch'l'avêva sänper pinsè, l'èra una dunéina, pió granda di sù ân, e, sàuratótt, l'èra un'amîga.

La Nócchia d Bastèl

Mozart... in bulgnais!

Avî da stèr a savair che al nòstr amîg **Gianni Cavriani**, chitarèr rafiné e cultàur dal bulgnais, l à pensè ed méttèr dâl paròl in dialàtt sàura un *canone* musichèl, praticamânt un schêrz, dal grandéssum *Mozart*.

Nuèter zénc, al Grópp Emigliàn e mé, che s'as tràta d ander a fèr i èsen a s livän anc ala nòt, a s sän fât dèr äl paròl e pò avän cminzipiè a fèr äl pròv. La fazannda l'èra un pôc schéccia pr al fât ch'l'é un pèz a quâter vâus, ch'äl s incâstren ónna con cl'ètra un pôc ala vòlta. Insâmna: un bèl casén, che però int una ciòpa ed pròv a sän riusé a méttèr insâm cantànd a *cappèlla*, cioè sänza strumént.

Acsé ai é arivè la sîra dal debótt, esatamânt ai òt ed nuvàmber, dâpp la prémma leziàn dal càurs ed Bulgnais. In st mänter che i arlív i èren drî a tafièr, nuèter avän presentè la cunpuiziàn, spiegànd ch'l'é a quâter vâus ch'äl s córren drî e che la mùsica l'é stè scrètta da un nòster zäüven amîg ch'al s ciâma *Wolfango* e che ed sicûr al s farà unâur. Par de pió, ste ragazèl l é vgnó a studièr al Cunservatòri ed Bulâggna, riusànd a utgnîr l'amisiàn con l ajût d un frè ch'ai à curèt al cânpit...

Pò avän tachè a canter:

Té t î pròpi ed quî ch'î um pièsen,
sänper drî a fèr l èsen,
e pò t î mât pió d un cavâl,

insâmna: pròpi un sacca-bâl!
Té, con cla fâza da fâjénna,
inbarièg fén dala materina,
t î tótt i dé, al'ustarî,
am é d avîs t è un sâc ed tänp
da cazèr vî!

E pò ai é un quèl ch'an capéss brîsa
bân,

brîsa fèr véssta d èser un quajân!
Dî só! Dî só!

Mé a n sò pió s't î da bûrla opûr da
bân!

Ehî, bèl züvnòt ch'al scûsa bân:
s'l'andéss trai dîda pió luntàn.

Sócc'mel! Pâsa vî.

Sócc'mel! Ch'al scûsa bân!

L'acugliänza da pèrt dal pòbblic l'é stè un tariänf, acsé còmm anc l aprezamânt dal "Pscaduràtt" Gianni Cavriàn, ch'a ringraziän.

F. C.

Äl poešî cûrti

Gósst

Ai é quall ch'ai piès la dònna èlta, ai é
quall ch'ai piès la dònna bâsa,
quasst al la vòl grâsa,
quall al la vòl sarâca.

Mé a sän ed bâcca bôna:
bâsta ch'la séppa ónna ch'la vén fòra
col mudànt in bisâca.

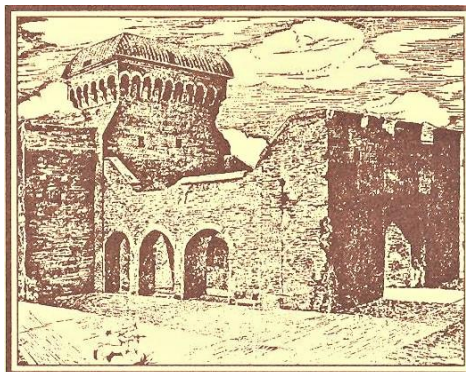

Al mumânt giósst

Se tè t î ón ed quî
ch'î an piašair d avair dla zänt
al sò funerèl,
t è da murîr d invèren,
che tótt i stan vluntîra
a cà da lavurèr.

Parché a murîr d estèt,
méttet int al zarvèl,
i n vénnen brîsa apòsta
a cà dal mèr!

Giorgio Campi

Pòrta San Dunè

La siänza di nûster vîc'

Sulfanèl (*Medicago falcata*) – erba medica a fiori gialli, nei prati e margini de' fossi, meno dannosa della *sativa* alle bestie.

Starlén (*Coronilla Emerus*) – volgarmente emero, dondolino, erba cornetta, frutice boschereccio, coltivato come ornamentale pe' suoi fiori gialli.

Starân (*Coronilla Githago*) – gittajone, gettone, rosciola, nigella falsa, anticamente gettarone, erba infesta de' sementi, detta anche *garufanén di canp*.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biännda

Nómmer 183 dal 2021

Diretâur iresponsâbil e limušnîr:

Fausto Carpan

Dségg n uriginèl:

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén d Sèra**

Strulgón eletrònîc:

Matéo d Niròz – Silvàn d Cavalérina
Abunamént par pòsta: almànc 20 € al ân.
Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto@pontedellabionda.org

Tótt i scrètt in dóvv an i é brîsa indichè
l autâur i én ed Fausto Carpani.
I pruvèrbi in fânnd a äl pâgin i én tràt da:
A. Lelli – L. Lepri – D. Vitali
I PROVERBI DI BOLOGNA
e dintorni
Pendragon, 2010

Al dizionèri ed riferimânt par cäl paròl
ch'äli én difèzzili da capîr l é quasst:

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnîs i én quissti:
www.pontedellabionda.org
www.lafamejbulgneisa.it
www.bulgnais.com

Dû amîg, una chitâra e un mandulén...

Il 27 ottobre Enzo Ventura, Sisén per gli amici, ha compiuto 97 anni. Autodidatta, con un sistema di scrittura musicale tutto personale, nella vita professionale è stato un fabbro-saldatore, mestiere notoriamente adatto alle dita di un mandolinista di gran razza quale lui è... In tempi in cui gli incidenti sul lavoro sono purtroppo all'ordine del giorno, giova ricordare che lui realizzò le saldature sulle enormi cisterne della Panigal, in equilibrio instabile su semplici assi, senza alcuna protezione (Vd. Foto pag 6) e nel buio delle sèntine di navi ancorate al porto di San Benedetto del Tronto o di Mestre...

Raccontava la Demy, sua adorata moglie purtroppo deceduta, che tornando a casa la sera dopo una giornata di duro lavoro, una lavata *int la cadinèla e vi...* a suonare con gli amici di "Verdura fresca", il gruppo che per anni ha allietato le serate danzanti nei Cral, Circoli, Case del Popolo e viandare. Punto d'onore della moglie era l'affermazione di non aver mai in alcun modo ostacolato questa per lei legittima passione. Oltre al citato "Verdura fresca", che si esibiva con una cassetta di ortaggi in bella vista sul palco, venne il mitico duo con Liliano Lodi, suonando una chitarra... in due. Poi "i Plettoriani", altra formazione da ballo, e quindi il sodalizio con il sottoscritto, insieme a una formazione che comprendeva dei veri miti della musica di casa nostra: Ruggero Passarini, Marco "Visita" Marcheselli (figlio di Leonildo), Antonio Stragapede e con Luigi Lepri, il nostro *Gigén Lìvra*, a far da collante nelle nostre esibizioni musical-dialettali.

Sisén (in piedi sulla tavola) alle prese con una cisterna della Panigal

Una delle tante formazioni in cui Sisén ha militato

I Plettoriani

Da sin: Ruggero Passarini, Antonio Stragapede, Fausto Carpani, Marco Marcheselli, Sisén, Gigén Lîvra

Oggi Sisén vive le sue giornate nella sua piccola, deliziosa casa a Borgo Panigale, accudito amorevolmente dalla figlia Valeria. Suo punto d'onore irrinunciabile, veder scritto sulla sua carta d'identità "Nato a Borgo Panigale", dicitura che lui pretende ad ogni rinnovo del documento. Questo trova la sua giustificazione nel fatto che quando Sisén venne al mondo, nel 1924, Borgo Panigale era un comune a sé.

Fausto Carpani